

לא למינוי הפוליטי של איוב קרא לשגריר בקהיר

ח"כ לשעבר קסניה סבטלובה*

המאמר [התפרסם בגלובס](#) ב-5 ביוני 2019

בספרו "דיאלוג בין חרשים" (1990) חוקר התרבות ריימונד כוהן מתאר כיצד המשא ומתן הישראלי-מצרי בקמפ-דייוויד עמד על סף פיצוץ כאשר המשלחת המצרית ראתה בקוד הלבוש החופשי והמשוחרר של הבכירים הישראלים זלזול במעמדה. האפיזודה הקטנה הזאת מדגימה יפה את השוני התהומי הקיים בין שתי המדינות ושתי התרבויות שלנו. לשרת בשגרירות בקהיר זה כמו ללכת בשדה מוקשים, אמר לי פעם אחד השגרירים הישראלים ששירת לפני שנים במצרים. התפקיד הרגיש והחשוב הזה עם השכנה הגדולה מדרום מחייב מקצוענות, היכרות עם הדיפלומטיה הישראלית והבינלאומית וגם יכולת ריסון עצמי משמעותית. חייבים להכיר את ההיסטוריה הישראלית-מצרית, את תולדות המזרח התיכון, את הסוגיות הביטחוניות הרגישות שמונחות על השולחן, ואת מנהגי המקום.

בהינתן הנתק הקיים בין השגרירות הישראלית בבירה המצרית לבין האליטות המצריות, שמגלות יחס עוין כלפי הדיפלומטים הישראלים, כל שגריר בקהיר מגלה חיש מהר שהוא צפוי לתוקפנות בוטה מצד גורמים כאלה ואחרים, פרסומים קשים בתקשורת ובדיות שמופצות במהירות האור ברשתות החברתיות. יש גם מצבים סבוכים שדורשים עבודה שקטה ומאומצת מתחת לרדאר, בין אם מדובר במצב בגדה המערבית או ברצועת עזה, או הלחימה נגד האסלאם הקיצוני קרוב לגבול הישראלי. הפתגם המצרי המפורסם קובע כי "המילים הם מכסף, אבל השתיקה שווה זהב". הדבר האחרון ששגריר ישראל בקהיר צריך לעשות זה להדליף לעיתונות ולחמם את דעת הקהל על מנת לספק צרכים פוליטיים כאלה ואחרים. האם נכון למנות לתפקיד כה רגיש את השר איוב קרא, שבשנת 2016 חשף פרטים האסורים בצו פרסום של פרשיה ביטחונית סודית הכרוכה בחיי אדם? רק לפני כמה חודשים קרא אמר שהוא תומך בתכנית המצרית ל"הקמה של המדינה הפלסטינית בעזה ובסיני" ועורר גל של תגובות נזעמות במצרים. האם באמת מדובר במועמד האידיאלי שתואם את דרישות התפקיד?

אם החדשות על הכוונה למנות את קרא לתפקיד השגריר במצרים יתבררו כנכונות, אזי זאת בשורה רעה מאוד ליחסי ישראל-מצרים בפרט ולשירות החוץ של מדינת ישראל בפרט, לא רק בגלל אישיותו של המועמד, אלא גם כי מדובר במינוי פוליטי. הפרקטיקה של מינויים פוליטיים – כ-10 אחוזים מכלל המינויים היא שלילית מאוד, כיוון שמינוי פוליטי לרוב חסר הכשרה אותה עובר דיפלומט מקצועי, וגם כיוון שהמחויבות שלו לתפקיד פחותה מזאת של הדיפלומט המקצועי. המינוי הפוליטי לא ממשיך בשירות החוץ לאורך זמן. הנטייה למנות שגרירים על מנת "לצ'פר" מקורבים, שלעיתים לא עומדים בקריטריונים בסיסיים או לפצות על כך שלא קיבלו משרד ממשלתי נחשק, פוגעת בעבודת הנציגויות הדיפלומטיות של ישראל ובסופו של דבר גם בתדמיתה של ישראל בחו"ל. בשנת 2009 כבר ניסה שר החוץ דאז אביגדור ליברמן למנות את מקורבו שאול כמיסה לתפקיד השגריר במצרים. זה לא צלח אז, אבל בתקופה היא למשרד החוץ עדיין הייתה השפעה מסוימת, בעוד שהיום הוא למעשה רוקן ממשמעות ומסמכויות שחולקו בין המשרדים האחרים.

כידוע, דיפלומטיה בעלת ניסיון עשיר בשירות החוץ – אמירה אורון – כבר מונתה לתפקיד השגרירה במצרים. המינוי של קרא רק ירחיק משירות החוץ אנשים מוכשרים שמתאמנים שנים רבות במיומנות הדיפלומטיה – כן, כן, דיפלומטיה זה מקצוע שכמו כל מקצוע אחר חייב בלימוד ואימון ממושך ושיטתי. בימים אלה משרד החוץ קורא לצעירים וצעירות להצטרף לשורותיו, לעבור את קורס צוערים ולהשפיע. כל אותם הצעירים שיקראו בעיתון על מינוי של מקורב נוסף לתפקיד השגריר בקהיר ידעו שלא משנה כמה קשה יעבדו, תמיד ימצא מישהו שקרוב לצלחת שיקבל זכות קדימה על פניהם. יש רק לקוות שבירושלים בכל זאת יחשבו פעמיים בטרם ישלחו את השר איוב קרא לקהיר, ויקדמו את המינוי המקצועי וההולם של אותה הדיפלומטיה שהרוויחה את התפקיד הזה בכישרון וביושר.

* קסניה סבטלובה היא חברת כנסת לשעבר, עמיתת מדיניות במכון מיתוים ומומחית למזרח התיכון.